

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 „
Pe trei luni . . . 6 „
Pentru România şi
străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 „

TELEFON Nr. 226.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ŞI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 80

INSERATELE
se primesc la adminis-
trație. Prețul după tarifi
și învoială.

Manuscrisele nu se in-
napoiacă.

Credință și fățarnicie.

Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor a ținut o adunare de protestare împotriva nedreptăților ce se fac Românilor din monarhie. Mobilul acestei adunări a fost deci *nedreptatea* pe care o îndură un neam de 4 milioane de Români, cetățeni ai monarhiei austro-ungare, cari din întâmplare sunt înrușiți cu cele 7 milioane de cetățeni ai statului român.

Să stabilim însă mai întâi legitimitatea motivului. Numai astfel se va putea convinge ori-cine de dreptatea punctului nostru de vedere.

Este ori nu e adevărat, că Români din Austro-Ungaria sunt nedreptățiți? Și în deosebire este ori nu adevărat, că noi Români din Transilvania și Ungaria suntem tratați ca o cantitate neglijabilă de guvernele ungare și că dreptul limbei și al cultului noastre e cu desăvârșire ignorat?

Contele Tisza spune în plin parlament, că noi avem dreptul să ne plângem. Capul guvernului recunoaște deci că suntem nedreptățiți.

Și dacă suntem nedreptățiți, n'avem și noi ca ori-ce ființă dreptul de a striga, dreptul de a cere ajutor pentru a ne mântui viața? *„Acest strigăt cine ni-l va auzi? Cetățenii din Camciatca ori cei din Honolulul?”*

În atmosfera, în care se mișcă astăzi sufletele, strigătul nostru vrând nevrând se resfrânge de sigur mai întâi asupra fraților noștri, cari sunt aici la hotare.

Cetățenii români, frații noștri, se simt îndemnați, sunt datori să protesteze și ei. Mâna lor trebuie să se întindă pentru a ne scăpa dela înec.

Legitimitatea mobilului, din care s'a născut adunarea ligei e deci clară.

De ce strigă dară Ungurii? De ce ne înjură? De ce presa iudeo-maghiară calcă în picioare cele mai sfinte odoare ale patrimoniului nostru național? De ce în orbirea lor ne aruncă toți fără rușine acuzele cele mai nedrepte?

Prostul însă nu e totdeauna prost, ci adeseori se face. Sunt interese, sunt trebușoare pe cari nimic nu le poate realiza mai ușor și mai cu succes ca prostia.

De sub masca prostiei ziarele maghiare scotocesc însă lucruri, cari bat la ochi, cari reoglindează interese adânci, mari, cari vânează intenții ce nu ne pot lăsa reci.

Ghiarele es la suprafață și noi dacă mai avem un dram de pricepere trebuie să le rețezăm.

Unison suntem acuzați cu înaltă *trădare*.

— Valahii s'au conjurat împotriva patriei, Valahii sunt dușmanii dinastiei, sunt adversarii Habsburgilor, ei sunt împotriva triplei alianțe, — urlă brotanii toți în cor. *Oho! onorabililor, nu deplasați chestia.*

Stați să facem bilanțul ș'apoi urlați.

Să deschidem istoria. Răsfoiți paginile ei și puneți *faptele* istorice față în față. Căutați la rubrica *trădării*. Cine dintre noi, care Valah și-a trădat vreedată patria, cine, care Valah a luptat împotriva dinastiei, când s'a arătat România infidelă tratatelor sale?

Credința noastră stă față în față cu *fățarnicia* voastră. Acest adevăr se desprinde cu putere implacabilă de pe paginile nemilos de reci ale istoriei.

Noi am jurat credință Tronului și patriei și ne-am ținut în totdeauna acest jurământ. L-am ținut cu sfințenie.

Acel „*jurământ*” de pe Câmpul libertății străbate în lung și 'n lat istoria noastră.

Nici Horia nu și-a călcat jurământul.

Nici Iancu n-a murit ca trădător. Dar voi? Inhideți de grabă istoria. Figurile lui Rákoczy, Bocskay, Kossuth răsăr în mijlocul acuzelor voastre ca tot atâtea simboale, prin care se desminte credința voastră.

Noi ce trădăm? E oare trădare protestul nostru împotriva nedreptății, recunoscute de primul vostru cetățean. Pe cine trădăm noi, când ne ridicăm împotriva *minciunii*?

Nu înălțate împărate să nu le dai crezare. Jidanii și jidoviții își tem trebușoarele. Noi însă ne temem *țara și Tronul*. Și când protestăm noi, vrem ca prin delăturarea nedreptății și-a minciunii să *intărim țara și Tronul*.

Chestiunea românească se desprinde din necunoscutul ei și-și cere dreptul la vieață. Ea e centrul vieții acestui stat, fără rezolvirea ei nu mai poate fi liniște.

Guvernele țării au visat chimere, au sfidat realitatea, au vrut să înfrâneze pe supușii Maiestății tale cei mai credincioși și cei mai loiali.

Au uitat aceste guverne, că noi încă suntem *oameni*, că și noi ne iubim limba și legea cu fanatism egal, că aici e vorba de *două forțe*, cari nu se pot înghiți reciproc, cari nu se pot anula împrumutat, ci cari se întâlnesc și trebuie să se întâlnească pentru a apăra țara și Tronul și prin ele pentru a se apăra și a se păstra pe sine.

Nu deplasați deci chestia onorabililor! Și nu infundați gura naufragiatului, care strigă după ajutor și nu-i tăiați brațul desnădăjduitului care se ridică din mijlocul valurilor pentru a să cățara de paul salvator. Și mai vărtos să nu confundați credința noastră cu fățarnicia D-voastră, loialitatea noastră cu *trădările* D-voastră.

Vă avertizăm la asta mai ales astăzi când dați cu socoteala că o apropiere de Rusia n'ar fi tot-mai rea venită, deși Rusia e dușmana monarhiei, dușmana Habsburgilor și dușmana Triplei-alianțe.

Intr'o astfel de situație cuvântul Ligei vă aduce aminte că aveți și D-voastră o patrie și un Domnitor.

Această patrie trebuie întărită. Întărirea ei și gloria Tronului însă nu se poate întemeia decât pe dreptate, pe o deplină egalitate de drepturi a popoarelor din monarhie.

Ce altceva va spune Liga? De ce i-s'ar lua în nume de rău acest avertisment de o exagerată bunăvoință?

Judecați și veți găsi că Liga română n'a agitat împotriva nimăru, nici în contra monarhiei, nici în contra Habsburgilor, nici în contra Triplei alianțe și nici chiar în

contra Ungariei, ci ea a pledat în *interesul* acestora, incluzive în interesul Românismului de pretutindeni.

Această pledoarie nu poate dura pe nimenea și nu i-ar fi durut nici pe maghiari, dacă ea nu s'ar fi desfășurat și în interesul Românismului. Așa-i însă totdeauna când fățarnicia i se opune — credința și minciunii — adevărul. (vn.)

Camera. Mâne, Vineri, camera ține o ședință mai mult formală. Se va stabili ordinea de zi a ședinței viitoare și ministrul Săndor probabil va prezenta camerei ordinul său despre împărțirea circumscripțiilor electorale.

Tisza în Viena. Contele Tisza a mers alaltaeri la Viena, unde a fost primit în audiență la M. Sa. După audiență, Tisza a avut o consfătuire mai lungă cu contele Berchtold, asupra chestiunii Epirului și a meetingului de Duminecă al Ligei culturale din București.

Din comitatul Târnavei-mici. Membrii români ai congregațiunii comitatene sunt rugați să se prezinte în număr complet la adunarea generală, ce se va ține în 7 l. c. — Prezidiul partidului național român din comitatul Târnavei-mici.

Generalul Coandă la Constantinopol. Toate zările și în special presa germană, comentează viu vizita la Constantinopol a generalului Coandă. „Frankfurter Zeitung” scrie că această vizită e considerată de toată lumea ca o dovadă a bunelor relații dintre România și Turcia.

Din Constantinopol se anunță, că la prânzul oferit de ministrul României în onoarea d-lui Coandă, au luat parte și miniștrii turci de războiu și marină, iar după masă d-l Coandă a avut o întrevvedere cu marele vizir și imediat în urmă cu ministrul Greciei.

Cerurile oficiale ale Porții, deși declară că generalul Coandă n-are nici o misiune oficială, spun că d-sa cercă să provoace o apropiere între Turcia și Grecia în chestia insulelor.

Propunerea României în această chestie — după informația lui „Mittagszeitung” — urmărește protecția minorităților din Lemnos și Kios, printr'un fel de condominiu.

Meetingul Ligei.

— Voci de presă. —

Ziarele maghiare continuă cu păreri lor scâlciate asupra meetingului de la București al Ligei. Mai înregistram azi câteva din ele, dând și un extras din articolul lui „Neue Freie Presse”.

„Neue Fr. Presse”.

Pentru a începe dela sfârșit și a arăta caracterul acestei adunări ne amintim că după întrunire mulțimea s'a oprit în fața legațiunii ruse și a cântat imnul național. Regretăm posibilitatea acestor incidente, de carece bunele relații cu România erau o necesitate europeană, foarte populară în monarhie și dă României cea mai sigură garanție pentru prosperarea ei. Nu putem și dacă domni dela Ligă manifestă sentimentul păturei dominante și dacă dușmănia manifestată față de monarhie și dorința unei alianțe cu Rusia e împărșită de toate păturile populației. E suspect că militari cu responsabilitate propagă ideea războiului cu monarhia și că atâți profesori sunt coprinși de aceeași beție. Se pare că Ligei nu îi este pe plac atitudinea conciliantă ce a început să se manifeste în Ungaria față de români și manifestațiunea dela legațiunea rusă — prima dela Plevna încoace — confirmă această credință.

În România se resimt curente și influențe străine, iar în urma greșelilor sale diplomatice, monarhia a ușurat foarte mult schimbarea acesteia.

„Az Ujság”.

„Az Ujság” scrie:

Glasul celor două mil de eroi ai Ligei e cu siguranță mai aproape de sufletul poporului român decât politica oficială a guvernului. De altfel această politică nu re-a spus nici-odată că ea înseamnă și prietinie. Mai adăogăm că România pentru noi e un aliat prețios, ca dușman însă ne pare comică. (?)

Nepszava.

„Nepszava” scrie: Îndrăznețele atacuri și înfrigurarea soviniștă ce se manifestă azi la București pentru împărțirea Ungriei, dovedește din nou, cât de greșită a fost politica de compromisuri a contelui Tisza. Primul ministru voia să rezolve chestiunea românească prin concesiuni aparente acordate intelectualilor români și să continue cu prigonirea poporului românesc. Aceste concesiuni aparente dau roade ca cele întâmplare eri la București.

Pesti Naplo.

„Pesti Naplo” declară: Nu putem trece cu vedere strigătul de alarmă

„Cercări făcute de om, spre a sbura în aer cu aripi”

— Legenda Mânăstirei Treisfetitelor. —

Sub acest titlu s'ar publică povestirea de mai jos pe care o reproducem dintr'un vechi calendar, publicat la Iași în anul 1842 de către Mihail Coghăniceanu. Iată se povestește autorul aceluia articol despre diferitele încercări de a sbura, pe cari le aduce apoi în legătură cu o frumoasă legendă despre Mânăstirea Trei-ierarhi din Iași:

Omul a biruit furia vânturilor și a trecut mările, spre a uni țările și insulele, pre care natura le despărțise; el a silit focul să se facă un micșorător filosofos și puternic; el a știut să silească chiar aburul să-l facă slujbi nemăsurate. După ce a întrebuițat tot ce a fost cu putință, el a cerat și ce este cu neputință și foarte adese ori leprăvile ce a căpătat au întrecut nădejdiile sale. Spre pildă nu-i până și pasărea a cărei zbor ușor și repede să nu fi vrut să-l urmeze? Nenumărate și curioase încercări s'a făcut într'această.

Fără să vorbim de fabula lui Dedal și Icar, care tot arată o întâmplare de cea mai mare anticitate și o întâle încercare a zburării în aer, nici de Scitul Abaris, carele după zisele istoricului Diodor Siciliotul, s'a suit în aer pe o săgeată de-aur și sprjinit de niște aripi de o construcție cu totul particulară, fără a ne opri la întreprin-

derile aeriene a Kapnobatilor, de cari Strabon vorbește că-și umpleau aripelile cu fum, sau de celeașă întreprinderi a vestitului geometru elen, Arhitas de Tarenta, care a perit jertfă îndrăznețului sale; în sfârșit fără a aduce aminte de călugărul englez din al XIII-lea veac, Roger-Bacon, care avu ideea unei mașine, în care un om șezând ca într'un jălit, ar putea prin mijlocirea unor aripi-ploare aninate la brațe și la picioare, să-și dea o mișcare înaintătoare și să se sue ca pasărea în părțile aeriene, când zburând, când legându-se în vădudh: noi vom trece deodată în veacul al XV-lea, pentru că începând dela această epocă vreednică de însemnat, lucrările fizicilor în acest obiect, ni s'au păstrat cu de amănuntul în cărțile tipărite tot pe atunci.

Noi însă arătând acele măturii nu putem chezașul și adevărul lor.

La anul 1460, după numeroase încercări, toate foarte norocite, I. E. Dante din Perugia, în Toscana, poroclit și noul Dedal, se suit din turnul cel mai înalt a aceluia țarg — 300 de palme în aer — se legăna câteva minute deasupra locuințelor, se îndreptă bătând din aripi, spre frumosul lac de Trasimena, în depărtare de trei mile și peste care trecu în mai multe rânduri în privirea poporului, martor unei priveliști așa nouă, dar înturnându-se spre țarg, ferul cu care se slujia, spre a îndrepta aripa stângă, se rupse și Dante pică pe acoperământul lat al unei bisericuși, și își strică un picior. Puțin

după acela el se arătă iar în catedra de matematică, ce ocupa la Veneția; el povestește catastrofa sa și învătă pre numeroșii săi ascultători a face mai bine.

În al XVI-lea veac, Bolori, ceasornicar italian, așezut la Trua în Franța, după mai multe cercări, isprăvi să-și facă niște aripi compuse din resoare combinate cu mult meșteșug și după o studiu făcută cu amănuntul de zborul pasărilor, el se aruncă din unul din turnurile goticele catedrale din acel țarg; se legăna multă vreme în aer și trecu de trei ori deosebitele ramure ale apei Sena, dar deodată un vânt de la răsărit destul de tare veni să-l împotrivesc în drumul său și-i pricinuî o cădere strașnic de repede, care luă viața voinicului om-pasăre, cum îi zicea poporul.

Această întâmplare tristă nu oprî nici într'un chip geniul nouilor dedali. Deosebite încercări fură făcute, dar printr'un fel de fatalitate toți acei ce le făcură, periră de o moarte ticăloasă.

Mai că se perdea nădejdea de a mai vedea nouă călătorii aeriene, când în mijlocul veacului al XVII-lea Veinier, lăcătuș la Sable, astăzi în departamentul Sartei, în Franța, puse de vândut meșinul spre a sbura în aer, întocmai ca acela care-l slujii spre a se ridica mai sus de o sută de palme și a se scobora iarăși fără nici o nenorocire.

Don Francisco Gusman din Lisabona, pe la anul 1745 se înălță purtat pe un fel de vultur căruia îi mișca aripelile. Se pretinde că el trecu Tagul și că ar fi putut să-și desvlească mai mult experiențele, dacă încliziția nu l'ar fi amenințat cu pedepsele ei cele mai crude. Ea îl învinovăța în public că ar fi în înțelegere cu duhurile iadului, de aceea frate-său, măcar că era secerat de stat și favorit al rigii Ioan al V-lea, temându-se pentru zilele lui, îl sfătui să la fuga și mijloacele de a eși din Portugalia, îi fură date chiar de acel slab suveran.

Asemenea cercări de zbor se mai făcură încă de abatele Defory la 1772, de Bakerville din Paris la 1773 și mai pe urmă de un ieuzit din Padova și de un frate Teatin din Paris, dar toate fură fără vre-un folos.

Douăzeci și patru de ani trecură între aceste de pe urmă cercări și între acela ce făcu la Paris la 1797 tinărul Kale. Cu umerile înzestrate cu două aripi pe care le mișca prin ajutorul brațelor și a picioarelor și cu o coadă deschisă în formă de apărătoare el se suit pe un stâlp înalt ce a fost ridicat în mijlocul grădinei Marbeauf: înălțarea lui ținu puțină vreme și căderea fu repede și crudă. Deși pătimi această nenorocire, Kale se arătă cu mult duh, poruncind ca să se întoarcă fe căruia banii înapoi și îndată după ce se îndreptă, el se despărți de toți aceia ce-l iubeau și pluti spre America, unde averea îl răsplăti în puțină

vreme, făcându-i o poziție foarte strălucită.

La 1808 un iscusit ceasornicar de la Viena, Iacob Degen, făcu dinaintea publicului mai multe înălțări în toate direcțiile, dintâi până la 54 palme, pe urmă îndoit și întreit mai sus. Șezând în centrul aripelor sale, care erau lungi de 22 palme și late de 8 palme și jumătate, viteazul și iscusitul mecanic se suia și se scobora după plac și putea — după cum se încredințează — când nu era oprit de vânturi, să facă șapte mile pe ceas. Fiecare mișcare a lui tulbura mai mult de 130 palme cadrele de aer atmosferic și puterea fiecărei baterii din aripi, trăgea o greutate de 156 funduri. Același Degen s'a suit în 10 iunie 1812, din grădina Tivoli, la Paris, până la o înălțime de 180 palme mai sus de cât toate zidirile. El s'a legănat peste toată capitala și s'a scoborât fără primăjdie la Chatene... trei ceasuri și jumătate mai departe de punctul porcederei; dar trebuie să zicem că un mic balon aerostatic făcea parte din aparatul lui Degen și este de cresut că fără ajutorul balonului acest aeronotator n'ar fi putut să se ție în aer.

Zborul cu aripi cere dela om o putere mult mai mare decât aceea ce-i trebuie spre a-și purta greutatea trupului. Omul este oare destoinic să ție o asemenea muncă multă vreme?

Negreșit că unul din cititorii noștri își aduce încă aminte de o tradiție

ce a răsunat er la București, spunând că el vine de la oameni fără răspundere. Astfel de demonstrații nu pot avea loc decât în urma unui ordin de sus.

Magyarország.

»Magyarország» discută din nou chestia meetingului și atacă violent monarhia pentru politica sa față de România.

»Convinsu-sa Viena — spune articolul — că dintre prostiile comise timp de un an în decursul crizei balcanice cea mai mare prostie a fost meștehana alianței cu românii. Convinsu-sa ce înseamnă să faci politică idiotă a lergând după alianța României și jertfind atât de mult pentru ea, s'au poate Viena nu va recunoaște aceasta de cât atunci când într'un viitor războiu va fi atacată pe la spate de »aliații» ei România. N'avem motiv să ne temem în fața saivelor de vorbe; doar noi cunoaștem curajul românilor din războiul cu bulgarii, n'avem de ce să ne fie teamă, dar n'avem nici de ce aloga după prietenia lor, de oarece România pentru noi nu poate fi niciodată o aliată sinceră și prețioasă. Contra invaziei românilor trebuie să ne apărăm nu cu împăcarea, ci fortificând hotarele.

Budap. Hirl.

»Budapesti Hirlap» scrie:

Ar fi natural, o copilărie să ne temem de conștiința crescândă a Românilor del războiul fără sânge incoace. Totuși întrebăm comandamentul armatei dacă nu crede sosit momentul să se ocupe de frontierele de sud ale Ungariei din punct de vedere militar.

In Corpurile leg uitoare române

este la ordinea zilei a doua cetire a propunerii de revizuire. În ședința de alaltăieri a camerei au vorbit proiectul revizuirii deputații Dr. Istrati și Andrei Marinescu, iar la senat d nii C. Argetolanu și Mitropolitul Moldovei.

Paralel cu desbaterea propunerii de revizuire se discută și alte proiecte de legi. În ședința de alaltăieri a camerei s'a votat proiectul de lege privitor la modificarea legii pentru învățământul primar și normal primar.

Dl ministru Duca a depus proiectul de lege privitor la aprobarea convențiunei dintre România și Grecia.

Agitațiile regaliste in Franța.

Paris, 20 Martie.

Ultimele evenimente politice cari au înfățișat într'o ipostază puțin favorabilă câțiva fruntași ai regimului republican, au avut o vie repercutare în rândurile regalistilor. După asasinarea lui Calmette la mai multe orașe ale Franței și în câteva cartiere ale Parisului, au avut loc numeroase meetinguri, în cari oratorii regalisti, protestând contra »republicii de noroi și de sânge» proclamau că scăparea Franței nu este decât în restabilirea monarhiei. Vineri seara pe când în cel mai mare amfiteatru al Sorbonei fostul primministru

Leon Bourgeois prezidă o reuniune pacifistă, unde timp de două ore a vibrat un cald entuziasm pentru ceea ce este încă himeră — pacea între popoare — în apropiere, în două mari săli regaliste adunaseră mii de partizani pentruca republica să fie iarăși înfățișată ca un regim nefast pentru Franța, și pentruca iarăși să fie aclamat regele, continuatorul vechei tradiții, reprezentant al ordinii și autorității. Duminecă trecută cu toată frumusețea și farmecul unei prime zile de primăvară, pentru încoronarea acestei serii de intruniri au ales cea mai mare sală din Paris. Peste 10,000 de persoane ocupau imensa sală până la cel din urmă loc. Poliția luase întinse măsuri de siguranță. Armata era scoasă pe străzi. Totuși intrunirea s'a desfășurat fără nici un incident.

S'ar părea că ideea regalistă este un curent irezistibil, contra căruia nimic nu se poate opune. Există azi oare un spirit regalist în Franța? Și da și nu. De bunăseamă că reprezentanții vechei aristocrații franceze, a căror origine se pierde în noaptea timpurilor și ai căror strămoși au fost în cursul veacurilor sfetnici ai regilor Franței, nici până azi n'au acceptat republica și visează încă vechiul regim al privilegiilor de clasă.

Există apoi o forță care timp de veacuri a fost sprijinul monarhiei: biserica catolică. Biserica catolică prin numeroasele sale școli și prin activitatea sa socială a preoților, alături de propaganda moralei creștine, face cea mai intensă propagandă monarhistă, criticând republica și instituțiile de azi, alături de proscrierea regimului de odinioară. Aceasta este cauza luptei dintre învățământul laic și învățământul clerical, luptă care a dus separația bisericeii de stat și care se va termina prin monopolul învățământului primar după cum prevede extrema stângă a partidului radical.

Pe lângă biserica catolică mai sunt apoi și alte forțe cari făcând concurența educației republicane, întretin spiritul monarhist. Cea mai puternică este presa. Fără a mai vorbi de ziarele monarhiste, cari zi după zi, exploatând cea mai neînsemnată manifestație sau act politic, atacă în modul cel mai violent republica, imensa majoritate a presei franceze nu este decât în serviciul forțelor reacționare, forțelor trecutului. Aceleași forțe ale trecutului au reprezentanți nu numai în presă, ci și în teatru, în literatură, în Academia franceză — în toate manifestațiile spiritului francez.

De sigur acea uriașă generație de revoluționari dintre 1789—1795 care, în acel nobil elan de entuziasm, dorise ca libertatea, egalitatea și frățietatea să se întindă dincolo de frontiera țării lor și să unească toate popoarele în aceeași dragoste de oameni, n'a prevăzut că sforțările lor nu vor triumfa nici după 125 ani. Democrația, care este o

forță tânără încă, are de luptat cu forțele puternice ale veacurilor din urmă, cu egoismul de clasă, cu obscurantismul.

Cine ar putea să spuie când va fi triumful definitiv, deși toți văd că lumea se îndreaptă într'acolo.

Republica născută din luptele pentru libertate, și care este câmpul larg al propagandelor sociale dela cele mai înalocate până la cele mai înaintate, nu împiedică nici propaganda și manifestațiile regaliste. Are însă dreptul să se apere contra tentațivelor cari ar urmări să o distrugă. Și astfel strigătele de jos republica și trădască regele răsunau în sala Saint-Paul, deasupra a 10.000 de persoane, fără ca nimic să se cintească.

Această Franță nemuritoare nu poate avea ca organ de apărare decât o familie nemuritoare ca și ea, și care să-și prelungească destinul peste timpuri, confundându-l cu destinele țării. Această familie este aceea a dinastiei naționale care a făcut gloria Franței... Aclamări și aplauze au acoperit aceste cuvinte ale unui orator.

Și totuși cunoscând istoria Franței din secolele îndepărtate, toată tragedia dela dărâmarele Bastiliei până la încoronarea lui Napoleon și sbuciumata vieată a sec. XIX, această perorație nu apare decât ca un ecou îndepărtat al dorinței reînnoțirii unor vremuri a puse cari, asigurau anumite privilegii.

Dacă este adevărat, că istoria nu face salturi înainte, cu atât mai adevărat nu face salturi înapoi. Când din toate țările: din nemărginitul imperiu de ghiată al enutului, din imperiul autoritar al lui Wilhelm II, din țara fatalismului oriental și până departe din țara soarelui-răsare și a filor cerului, nu se aude decât glasul unei lumi nouă ce urcă pe scara socială, când democrațiile răstoarnă totul în drumul lor și-și cucerește primul loc în lume, — cât de iluzorii apar manifestațiile regaliste.

Dacă însă reprezentanții vechei aristocrații nu pot uita ce-au avut odată și în numele unor tradiții de mai multe-ori sociale aclamau pe rege, — o parte din studențimea franceză, care prin entuziasmul ei dă viață acestor manifestații, păcătuște pentru aceasta. Păcătuște contra tinereții care, fără să uite trecutul național, trebuie să aibă privirea înainte, păcătuște contra entuziasmului sfânt și nobil, care trebuie să fie pus în serviciul marilor idealuri de fericire a imensei obști, a locuitorilor țării. Această parte a studenților francezi, cari fac parte din Liga acțiunei franceze, stipendiată de Ducele d'Orleans, pretendentul regal, ar putea să-și amintească de camarazii lor, cari în 1830, 1840 și 1871, au murit pe baricadele Parisului, apărând libertățile publice și republica.

Cor.

Direcția democratică.

— Reflexiuni. —

Mișcările sociale alimentate prin curentul democratic formează fără îndoială nota esențială a timpului modern.

Constatările la cari au ajuns sociologia în privința direcției democratice să pot schița în următoarele:

Principiile fundamentale ale curentului democratic sunt: *libertatea și egalitatea.*

Individul singuratic nu și poate asigura libertatea și egalitatea, și spre scopul acesta el trebuie să se asocieze cu cei ce l-se aseamănă, adică cu cei ce au aceleași interese ori aceleași sentimente ca el.

De aceea *asocierea între semenii* este urmarea firească a curentului democratic.

Firea însăși ne arată legile, cu cari trebuie să se conformeze individul ca să se conserve și să se desvolte.

Aceste legi sunt: *lupta și cooperarea.* Societatea omenească e tot așa de supusă acestor legi, ca și cele mai inferioare specii de animale, numai că ea are avantajul de a cunoaște aceste legi. Această cunoștință permite societății omenești ca să se folosească de legile firești spre binele propriu, care nu poate fi altul decât acela al fiecărui individ din care se compune societatea.

Asociația este pentru individ un mijloc de luptă împotriva oamenilor și lucrurilor ce i se opun și de cooperare cu oamenii cari i se aseamănă.

Fiecare asociație se bazează pe un *pact sau contract între semenii.* Asociația reală, care reflectează mai mult individualismul fundamental al lunei moderne, și a cărei *statut politic* să întemeiază tot mai mult pe contract și pe cumpânirea liberă, este aceea care întunește condițiunile următoare:

1. Ea ține deschise porțile sale pentru orice voesc să intre sau să iasă.
2. Toți membrii ei sunt egali între sine.
3. Ea se restrânge la un singur obiect care e propriu al ei.
4. Nu angajează pe membrii săi decât pentru acest obiect.
5. Ea câștigă teren prin propagare și prin federare și nu prin siluirea, prin cucerirea ori subordonarea elementelor exterioare.
6. Ea îndeplinește ori indică reformele cari nu se pot realiza de câtră particularii prea glabi ori de câtră stat, care lucră prea încet.
7. Să desvolte la adăpostul ei, între marginile legilor, însă tot odată transformându-le pe acestea din instrumente de constrângere în instrumente de contract.

Libertatea de alegere la intrarea și eșirea din asociație nu e completă și absolută decât în cazul când asociația se restrânge strict la obiectul său și nu angajează pe membrii săi decât pentru acest obiect.

Individul izolat nu se poate lupta cu succes împotriva categoriei căreia li aparține în urma intereselor ori a sentimentelor sale, fără a suferi în aceste interese. Deci el și refugiază în asociație, pentru a nu fi asociat decât cu indivizi a căror interese ori sentimente sunt identice cu ale sale. În ultima analiză libertatea individului consistă în *libertatea* de a intra în asociația care corespunde intereselor sale și a rămânea acolo numai câtă vreme își poate susține interesele ori sentimentele.

Precum față de izolarea în societate asociația este un *factor* al libertății individuale, tot așa desvolta *ea egalitatea de fapt* între membrii săi, nu numai prin un *statut* general egalitar ci mai ales prin destinația sa, care este asigurarea satisfacerii în avantajul egal pentru toți cei încorporați.

Însă pentru ca asociația să ajungă *în* aceasta, trebuie ca pactul dintre membrii ei să se bazeze pe principiul *do ut des* și, pe o revocabilitate permanentă. Individul cere dela asociație mijloacele libertății sale. Spre scopul acesta el își împrăște diferitele moduri de activitate industrială, cetățenească, sentimentală în tot atâtea asociații corăspunzătoare. Dar el are tot odată facultatea de a se retrage din asociațiile cari se înstrăinează de interesele lui. În chipul acesta *egalitatea* în asociație, precum și în societatea omenească preste tot, să prezintă cu *dreptul egal la avantaj comun*, dar așa, că fiecare membru se împărtășește de acelea în măsura *contribuției* sale personale la scopul comun și mai ales în măsura aptitudinii sale de a primi aceste avantaje.

Când asociațiile constituite pe aceste baze luptă pentru prosperarea și desvoltarea lor, ele desvolta tendența spre echilibrarea tuturor intereselor în o societate întemeiată pe schimbul egal de servicii între toți membrii. De aceea asociația ca să corăspundă scopului său trebuie să fie bazată pe un strat de libertate, de egalitate și de reciprocitate între toți mem-

brii săi. Mai departe nu trebuie să asigure același statut indivizilor împotriva căroră se luptă, nu pentru a-i nimici ori a-i subordona, ci spre a-i încorpora, ori spre a-i constrânge să se asocieze în categoriile lor pentru a putea contracta cu ei.

Totodată e de lipsă, ca asociația să se restrângă la obiectul său propriu și să nu angajeze individul decât pentru acest obiect, ca astfel individul să aibă libertate de acțiune în tot ce revine în afară din sfera acestui obiect. Mănușchiul asociațiilor de felul acesta, cari rezolvă conflictele lor prin contracte de reciprocitate și în cari să repetă cu asprime toate modurile activității individuale formează mediul destinat să desvolte maximul valorii intelectuale, morale și sociale ale individului. Totodată mănușchiul acestor asociații federalizate peste frontierele politice și geografice, are menirea să producă *solidaritatea socială generală* atât de dorită.

Asociația în concepția ei adevărată, în societatea modernă, este rezultatul progresului democratic și a prozperității economice. Singură ea le combină pe aceste două, fără a le pune față în față. Asociația face ca cetățeanul și producătorul să fie părtașul egal cu pactul politic și economic, cari sunt cele două părți esențiale ale pactului social. Prin asociațiile întemeiate pe schimbul egal de servicii și pe *principiul împărțirii muncii* să înfăptuște pe deplin democrația, adică pactul social devine o *realitate*.

Modurile nouă de activitate colectivă dezvoltată prin asociațiile multiple au o influință hotărâtoare și asupra *statului*.

În urma acestei activități statul încetează a fi *patrimoniul* unei clase ori a unei categorii sociale, ce singură are bogăția și știința, și el devine *proprietate politică*.

Statul democratic este considerat pe drept cuvânt de reprezentantul *unei societăți politice* bazate pe *pact*. Iar instrumentul pactului este *sufragiul universal*.

Funcțiunea principală a statului democratic este a se îngriji de siguranța publică, aplanând divergențele între cetățeni și apărând persoana și averea lor împotriva oricărui atac din lăuntru sau din afară.

Democrația este cu neputință în o societate în care fiecare membru are un suflet de sclav ori de tiran. Fiind democrația în ordinea *politică* un *fenomen* de voințe și de forțe colective, ea nu se realizează decât atunci când în societate este un număr destul de mare de cetățeni, cari nu *vreau să fie supuși* ci voiesc să fie *cetățeni liberi*.

De aci provine că pentru a evita ca sistemul administrativ centralizat să devină un mijloc de opresiune, *idealul* democratic își află expresiunea în *federalism*, adică în *gruparea populațiunei în unități politice cărora li se concede întreaga autonomie compatibilă cu existența federativă*.

Pentruca statul democratic să poată împlini problemele ce i se impun să-și poată asuma funcțiunile nouă până atunci necunoscute, trebuie să creeze *organe nouă*.

(Va urma).

Circumscripțiile electorale.

În monitorul oficial a apărut ordinul ministrului de Interne, Sándor Ános, despre organizarea circumscripțiilor electorale. Ordinul se bazează pe noua lege electorală, anume pe §-ul 2, al art. de lege XV din 1914 și în el se fixează cu numele, cari comune aparțin la fiecare circumscripție. Ministrul va prezenta această lucrare în cameră și după ce aici va fi aprobată, se validează ca o lege și nu se poate schimba decât pe cale legislativă.

Acesta e proiectul prin care guvernul își validează voința pe terenul electoral, atât în favorul partidului său, cât și în favorul maghiarismului. Din conspectul circumscripțiilor nu putem ști — afară de puține locuri — unde avem noi Români majorități, s: u minorități considerabile, pentru că deși avem cu numele sale, nu puteam ști care e numărul alegătorilor în general și a alegătorilor români în special. Aceasta se va putea ști abia după conscrierea alegătorilor, pe baza noiei legi electorale.

De aceea vom da deocamdată circumscripțiile cu sediul de alegere și cu numărul în total al comunelor, din județele cu locuitori români, relevând circumscripțiile unde după probabilitate vom avea majorități române.

Județul Albei inf.

Circumscrip. Alba-Iuliei. Sediul e

populară ce au auzit în copilăria lor, o tradiție a cărei înclere se sfârșește prin zborul în aer. Noi o arătăm aici pentru acei cari n'o cunosc.

Vasile Vodă al Moldovei hotări să zidească biserica Trei-Erarilor, spre a sluji de lăcaș moaștelor sfintei Paraschiva, pe care le cumpără de la Tarigrad în preț de 560 puncti de bani. Cel mai lăscut din toți arhitecții fu ales, pentru că domnul voia să lase un monument, iar nu numai o biserică. Pe atunci fiecare zidire își avea sufletul său, adică stahia: o credință ce este primită încă de norodul cel prost până în ziua de astăzi. Această stahie era orocitoarea și întăritoarea zidirei. Fără dânsa nici o zidire nu se putea ține, ci înainte, până a se sfârși, se risipea. Arhitectul fură dar după obiceiul măsura unui om vrăjiaș al lui, cu o trestie pe care o puse în zid. Aceasta se numește a lua umbra cuiva. Omul, căruia i se lua umbra, stăbăia și la patruzeci de zile, sau la anul, după menirea arhitectului, muria; iar sufletul lui intra în zid și se făcea stahie. Atunci zidirea se întăria intratăta încât nu-l păsă u țacar de veacuri și de aceea poporul spune că bisericile lui Ștefan Vodă au toate stahii în zidurile lor.

Arhitectul Treisfetitelor în zadar însă lua umbra vrăjmașilor lor, zidirea cum ajungea cu lucrul la ferestre, se risipea, în zadar se hotărâ în urmă a

E vorba de biserica Trei-Erarăi din Iași.

fura umbra chiar a prietinelor lui, biserica se risipea.

Vasile Vodă striga și când Vodă striga, Hâncu nu zicea: ha. În sfârșit arhitectul, temându-se de mânia Domnului și de rușinea ce ar suferi, dacă n'ar isprăvi monumentul, se duse la o vrăjitoare bătrână. Aceasta li arătă că-i era făcut de ceilalți arhitecți, cari-l pizmuia că făcea un asemenea lucru frumos și că el nu s'ar putea deslega de duhul necurat, care-i strica munca, de cât dacă va zidi în pereții bisericeii de vil chiar pe femeia și copilul lui. Arhitectul își iubea femeia căci o luase de abea de un an, își iubea și copilul căci li era singurul născut, dar iubea mai mult slava. Cu lacrimile în ochi și cu desuadejdea în inimă el se hotărâ la cruda jertfă și luă femeia și copilul și în plânsul lor li îngropă chiar cu mâna sa. Zidirea atunci nu se mai risipi și lași se văzură împodobiți cu un frumos monument mai mult. În ziua sântărei bisericeii, când toată lumea făcea urări arhitectului, când Vasile Vodă se gătea să-l îmbrace cu blană de cînste și să-l scrie în condicile Visteriei, ca boer al țării, Domnul află cu ce neajugire ei își cumpărase slava. Atunci Vodă porunci ca arhitectul să fie șters de pe inscripția bisericeii și sub blestem arhieresc oprî pe toți de a mai pomeni numele. Pe urmă Domnul porunci ca să-l pue pe acoperământul bisericeii, fără nici un chip de a se putea scorbri.

Atunci arhitectul își chemă în

ajutor geniul său și își făcu o pereche de aripi cu care se aruncă în aer și se repezi spre șesul Frumoaseli. Dar răspătirea dumnezeiască nu-l ertă să-și mântue viața. O furtună stranică se stârni, aripele se rupseră și nenorocitul vinovat pică în Bahiulu, unde își găsi moartea.

Numele arhitectului care a înzestrat Moldova cu cel mai frumos monument, în adăru nu se știe; iar norodul zice că noaptea când cineva se plimbă în ograda Treisfetitelor, aude încă până astăzi gemetele femeiei și copilului lui.

Ce asemănare izbitoare între această legendă a Treisfetitelor și între »Mesterul Manole». Nu știam că frumoasa biserică a lașilor are aproape aceeași interesantă legendă ca și »Curtea de Argeș». Cu bună seamă că în popor era cunoscută și povestita cu versuri curgătoare și pline de imagini poetice ca și »Miorița», ca și »Mesterul Manole». A scăpat însă culegătorilor și s'a pierdut ca multe povești și cântece bătrânești și acest mărgăritar al literaturii noastre populare, îngropându-se pe vecie în trecut odată cu cei cari l'au rostit.

Întreaga povestire din Almanahul de la 1842 este înt-resantă, dar mai ales legenda Treierarilor, care redată într'o formă literară, ar putea sta alături de alte balade și legende ale noastre, dacă nu ca o perlă adevărată, macar ca un măgaritar reconstituit.

ectoral Alba-Iulia. Are 6 comune, între cari și Abrudul, cerc electoral cassat. Cîrc. Vințul de jos, cu 35 de comune, între cari și Ocna-Sibiului, cerc casat. Aici putem avea o probabilită majoritate română. Sediul Vințul inf. Cîrc. Ighiu, cu sediul în Ighiu și cu 77 comune. E probabilită o majoritate română.

Cîrc. Alud, cu sediul Alud și cu 61 de comune.

Județul Aradului.

C. Boroșineu. Sediul Boroșineu, cu 34 comune.

C. Boroșsebiș. Sediul Boroșsebiș, cu 82 comune.

C. Aletea (Elek). Sediul Aletea, 10 comune.

C. Chișineu. Sediul Chișineu, 21 comune.

C. Pecica-ung. Sediul Pecica-ung, 11 comune.

C. Maria-Radna. Sediul Maria-Radna, cu 17 comune.

C. Șiria. Sediul Șiria, cu 17 comune.

Județul Bistrița-Năsăud.

C. Bistrița, orașul singur.

C. Beșineu, sediul Beșineu, 49 comune.

C. Năsăud, sediul Năsăud, cu 49 comune. Majoritate românească.

Județul Bihor.

Jud. Bihor are 12 circumscripții. Din aceste au alegători români următoarele:

C. Beiuș. Sediul electoral Beiuș, are 80 comune.

C. Cefa. Sediul Cefa, cu 33 de comune.

C. Aleșd, cu sediul Aleșd, și 64 comune.

C. Ceica. Sediul Ceica, numărul comunelor 78.

C. Margitta, sediul Margitta, 50 comune.

Județul Brașov.

Orașul Brașov are 2 circumscripții electorale. Mai sunt apoi în județ 3.

C. Feldioara, sediul Feldioara, comune 15.

C. Săcelelor, sediul Satulung, 7 comune.

C. Ghimbav, sediul Ghimbav, cu 7 comune.

Alegătorii români nu au majoritate în nici o circumscripție.

Județul Făgăraș.

Are două cercuri, în amândouă cu majorități române.

C. Făgăraș, cu sediul electoral Făgăraș și 36 comune.

C. Arpaș, cu locul de alegere în Arpaș. Numărul comunelor 51.

Județul Hunedoarei.

În județul Hunedoarei s-au cassat circumscripțiile Dobra și Baia-de-Criș (Zarand), s-a înființat însă una nouă, la Petroșeni. Circumscripțiile sunt foarte mari.

C. Devel, cu sediul în Deva și cu 92 comune.

C. Iliș, sediul Iliș, numărul comunelor 140. Între aceste sunt și Dobra și Baia-de-Criș, cu satele și ținutul lor.

C. Petroșeni, cu sediul în Petroșeni și cu 52 comune.

C. Hunedoara, cu sediul în Hunedoara, are 143 comune.

C. Orăștie. Acesta e comuna pe sprâncenă, din trei orăștie: Orăștie, Hațeg și Hunedoara, cu majoritate mare maghiară. În cercurile Devel, Iliș și Hunedoarei avem majorități române. Asemenea și în Petroșeni, dar minerii alegători sunt dependenți.

(Va urma).

Externe.

Politica externă a Serbiei.

Cu prilejul discuției bugetului externelor prim-ministrul sârb Pașić, răspunzând diferitelor chestiuni, a declarat că alianța încheiată între Serbia, Muntenegru și Grecia precum și tratatul de pace din București și Constantinopol vor fi supuse în curând a probării Scupținei. Relațiile Serbiei față de România sunt ca și ale Greciei față de regatul român. Despre acordul dobândit cu România asupra unui pod peste Dunăre, a spus, că acesta va contribui la propășirea legăturilor comerciale reciproce între cele două țări. În chestia liniilor ferate orientale Serbia a aderat la principiul cuprins în pro-

iectul francez. Serbia tinde la răscumpărarea tuturor căilor ferate de pe teritoriul sârbesc, până când Austro-Ungaria are cu totul alte vederi, așa că dacă nu se va ivi vre-o înțelegere, va trebui să se caute o altă soluțiune. Asupra politicii externe, primul ministru a declarat, că Serbia urmărește o politică de pace și echilibru în Balcani, pentru care se poate răzîma pe sprijinul statelor aliate precum și pe al altor mai multor mari puteri; pentru a menține însă pacea e necesară o armată puternică, care-i impune Scupținei datoria de a vota bugetul. Din cauza multor chestii de importanță, cari își așteaptă o rezolvare urgentă, dânsul declară că revizuirea constituției nu-i pare oportună.

Agitațiile din Anglia.

Continuând discuția cu privire la home-rule, Sir Grey a propus reluarea tratativelor cu șefii partidelor în chestia Ulsterului, spre a vedea dacă nu e posibil să se ajungă la un acord pe baza sistemului federativ pe șase ani.

— Asupra transportului de muniții, amintit în numărul trecut, din Copenhagen se mai anunță amănuntele: Vasul german »Kerl Kiehn« sosise Marți în fața Insulei Langeland, unde după ce a ancorat, a început transbordarea munițiilor de pe bordul său — 300 tone — pe un alt vas norvegian »Fanny« care sosise de asemenea acolo. Capitanul portului a cerut atunci celor două vase suspecte scrisorile asupra transportului de muniții. Miercuri dimineața însă ambele vase și-au continuat drumul, lăsându-și actele la autoritățile portului, cari n-au putut afla dela personalul vasului »Fanny« decât atât că merge spre Islanda. Se pare că transportul de muniții era destinat pentru Ulster.

Pe vasul norvegian se aflau și doi englezi, cari nu făceau parte din personalul vaporului. Dela personalul vasului german autoritățile portului au putut afla, că munițiile fuseseră încărcate pe bordul acestui vapor, la Hamburg.

Înarmările Franței.

Senatul francez a adoptat în unanimitate creditul de 1800 milioane pentru apărarea națională.

Budgetul Bulgariei

pe viitorul exercițiu e de 245 milioane, cu un spor de 55 milioane față de precedentul exercițiu. Budgetul războiului este de 54 milioane.

Relațiile diplomatice turco-albaneze

vor începe numai după ce vor fi rezolvate chestiile vacurilor și naționalităților Delegații speciali turci și albanezi pentru rezolvarea acestor chestiuni vor fi numiți în curând.

Turburări în Albania.

Asupra stărilor din Albania, ziarul strelin aduce știri neliniștitoare. Situația la Durazzo — după cum află »Berliner Tagblatt« — e dominată de Essad-pașa, iar în celelalte părți lucrează aderenții lui Kemal-bey și agenții tinerilor turci. Aceste lucruri și revolta din Epir au creat o situație îngrijitoare, în urma căreia — albanezii de la Ser — află că — guvernul albanez s-a aresat reprezentanților Puterilor interesate în afacerile Albaniei ca să intervie pe lângă marile Puteri în vederea unei acțiuni energice și colective spre a opri lărgirea mișcării revoluționare din Epir.

Față de toate acestea, din Durazzo se anunță că cercurile competente desmint categoric avonurile răspândite prin presa strelină despre turburările din Albania, unde domnește deplină ordine și liniște.

ȘTIRI.

— 20 Martie 1914.

Știri din România. Ministrul instrucției publice a înființat pe ziua de 1 Aprilie un liceu în orașul Siliștra.

— Măne Vineri va avea loc instalarea noului consiliu comunal al Capitalului.

— În cursul acestei săptămâni »Societatea Drepturile Femeii« va prezenta Corpurilor legiuitoare și guvernului un memoriu, prin care va cere acordarea dreptului de vot pentru femei, cel puțin la comuna.

Pentru fondul ziarștilor s'au mai făcut cu prilejul reînnoirea abonamentului prin administrația noastră următoarele contribuții: Ștefan Giurgiu inv. Dumbrău 1 cor. George Popa preot gr-cat. Cluj 1 cor. și Ioan Mărgineau preot gr. cat. 1 cor.

Principii români la Petersburg. Alaltaeri a avut loc ceremonia solemnă a ținuturii noului drapel, dăruit de țar regimentului de dragoni al gărzii, cu prilejul centenarului său. Ceremonia a avut loc în prezența țarului, țarvinei, a principilor români, a marelui-duce Maria Pavlovna în calitate de șef al re-

gimentului de dragoni și a marilor duci Ciril și Boris Vladimirovici.

Țarul a conferit principelui Carol ordinul sfântului Andrei.

Călătoria pe Dunăre a familiei regale române. Ziarele din Țară află, că suveranii români își vor face călătoria pe Dunăre, pe bordul yachtului regal »Regele Carol«. Cu această ocaziune suveranii vor vizita Turtucaia și Siliștra. Dacă timpul va fi favorabil, excursiunea va avea loc în a doua jumătate a lunii April sau în primele zile ale lui Mai. Se crede, că vizita făcută zilele trecute de primul-ministru la Siliștra ar fi în legătură și cu această excursie regală.

Navigația sârbă apelează la industria românească. D-l Ristic, ministrul Serbiei la București a făcut Luni o vizită d-lui Dr. Anghelescu ministrul lucrărilor publice, pentru a-l întreba dacă șantierul de construcție dela T. Severin și șantierul Fernic din Galați ar fi în stare să construiască bastimentele, cu cari o companie de navigație a statului sârb voește să-și sporească parcul de vapoare și șlepurii. Ministrul sârb a exprimat tot-odată și dorința guvernului sârb, care ar dori cu deosebire ca aceste stabilimente românești să ia parte la licitația, ce se va ține în scopul amintit.

D-l Anghelescu i-a mulțumit pentru atenția ce o arată guvernul sârb față de industria românească.

Sărbătorirea d-lui A. D. Xenopol. Se anunță din Iași, că la invitația ce i-au făcut-o profesorii dela facultatea de litere, dl A. D. Xenopol a răspuns că acceptă banchetul ce i se oferă, dar cu condiția ca acesta să aibă loc numai după ce d-sa se va întoarce din Paris, unde pleacă spre a-și ține discursul de recepție la Academia de științe politice și morale. Dl. Xenopol va vorbi despre situația politică actuală în România.

Numărul studenților din Europa. Revista »Science« arată că în Europa sunt 125 universități, cari în cursul an. 1913 au fost frecventate de 228,732 studenți. În frunte vine universitatea din Berlin cu 13.884 studenți. Parisul, care altădată ocupa primul rang, a căzut de astădată la al doilea rang, numărul studenților universității din Paris cifrându-se la totalul de 12.985.

În schimb, numărul studenților strelini, înscrisi în fiecare an în universitățile franceze, e într-o enormă creștere. Pe când în 1900 era de 1770, în 1910 a ajuns la rotunda sumă de 5800, iar în 1913 a trecut de 10.000. Așa, Austro-Ungaria care în 1900 n-avea în universitățile franceze înscrisi decât 31 studenți, în 1910 avea 133; Germania s-a ridicat în acest interval dela 71 la 363, și Statele-Unite ale Americii dela 67 la 123. Dacă ne raportăm acum la universitățile din cele 2 mari capitale ale Franței și Germaniei, vedem că pentru Berlin numărul studenților strelini înscrisi la universitatea acestui oraș a rămas aproape staționar; în 1901 erau 829 studenți și în 1908 numărul studenților a fost de 820, în schimb Parisul la 1901 a avut 3.307, la 1908 numărul a fost 3.326, iar în anul curent numărul studenților strelini înmatriculați la universitatea din Paris se ridică la 3526.

În ce privește numărul studenților, în general, la celelalte facultăți europene, cifrele se comportă astfel: Germania are 21 universități cu 49.000 studenți; Franța 16 universități cu 32.000 studenți; Austro Ungaria 11 universități cu 30.000 studenți. Anglia cu 15 universități, 25.000 studenți; Rusia cu 9 universități, 23.000 studenți; Spania cu 9 universități, 12.000 studenți; Elveția cu 7 universități, 6.500 studenți; Belgia cu 4 universități, 5.000 studenți; Suedia cu 2 universități, 5.000 studenți; România cu 2 universități, 5.000 studenți; Olanda cu 5 universități, 4.000 studenți; Italia, care e foarte bogată în mici scoale superioare, are 21 universități cu 24.000 studenți.

Mare demonstrație în Fiume. Giuvaergiu! italian din Fiume R. Gigante a atacat printr-un articol publicat în »Voce del Popolo« presa și pe ziarștilor maghiari — pentru atacurile lor în urma atentatului din Fiume — numindu-i briganzi și atribuindu-le diferite epitete de felul acesta. Răspunsul ce i l-a dat foia maghiară »Tengerpart«, a stărnit o adâncă revoltă în sânul tinerimii italiene, care alaltaseară, s-a intrunit pe piața Dante, unde în urma unui înălțat discurs a fost ars un exemplar al amintitului foi maghiare, între strigăte de: trăiască orașul italian Fiume.

Procuratura din Fiume a intentat proces lui Giganti, acuzându-l de trădare de patrie pentru că în articolul său scrisese între altele că la spatele italienilor din Fiume stau gata 36 milioane de oameni.

Contra comersantului Emil Fabri s'a pornit cercetare pentru că palmise pe un copil care vindea ziare ungurești, iar autoritățile din Ancona au arestat pe italianul Iosif Scipio care în fața

notarului public de acolo făcuse niște mărturisiri senzaționale asupra atentatului din Fiume. Scipio a fost escortat la Fiume.

Manevrele. Zilele acestea a sosit în comitatul Vas o comisie militară pentru a cerceta terenul, unde vor avea loc manevrele din toamna aceasta. Terenul a fost aflat de potrivit și va fi recomandat pentru ținerea manevrelor. Ciocnirea celor două armate inamice va avea loc lângă Szentgotthárd pe câmpia istorică dela Nagyfalva.

Din America în Norvegia cu aeroplanul. Din Cristiania se anunță: Aviatorul american Albert Poulsen va întreprinde la vară zborul cu aeroplanul din America de nord în Norvegia. Aparatul, cu care aviatorul american va efectua acest zbor, percurge 110 kilometri pe oră. Secretarul aviatorului a sosit zilele trecute la Cristiania pentru a lua înțelegere asupra sborului cu cercurile competente. Itinerarul aviatorului Poulsen este: Labrador—Davis—Grönlanda—Irlanda—Norvegia.

Roosevelt a dispărut. Soartea expeditiunii, care sub conducerea fostului președinte al Statelor-Unite, Roosevelt, plecase să exploreze întinsele păduri seculare ale Americii de sud, a stărnit o mare îngrijorare. O telegramă sosită din Buenos-Aires (la New-York vestește, că expediția lui Roosevelt ar fi pierit prin ținuturile sălbatice din Peru, unde plecase pentru cercetarea și explorarea întinselor păduri seculare de pe cursul de sus al Amazonului.

Ziarul »Universul«, având liberă intrare în Ungaria e dispus la cerere a trimite prospecte cu condițiile de abonamente, cât și condițiile de înființarea depozitelor de vânzare. Oferte la »Universul« București. 1—3.

Știri mărunte. »Berl. Tageblatt« află, că vaporul englez »Paul Goundlett« s-a ciocnit în Canalul mancei cu un vas danez și s-a înecat împreună cu întreg echipajul. Numărul victimelor nu se cunoaște.

— Pilotul Linnekogel a stabilit, la Iohannestal, un record de înălțime ridicându-se la 6300 metri.

— Noul »Zeppelin VIII« s-a urcat alaltaeri dimineața la Friedrichshafen, până la înălțimea de 3065 stabilind un nou record în aeronautică.

— În Londra a murit alaltaeri seară pictorul Herkomer.

— Episcopul grec Ghermanos a fost somat ca în termen de 10 zile să se infățiseze înaintea Curții marțiale din Constantinopol, acuzat fiind că a ajutat la formarea de bande după intrarea trupelor bulgare în Cavalla și că a luat parte împreună cu bandele bulgare la măcelărirea populației musulmane.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Aviz. Domnii președinți ai Agențiilor »Asociațiunii« sunt rugați cu insistență să trimează în zilele acestea rapoartele despre activitatea agențiilor, precum și listele membrilor înscrisi. — Biroul Desp. I. (Brașov) al »Asociațiunii«.

Societățile de lectură ale studenților dela gimnaziul și școala comercială superioară greco-orientală română din Brașov invită la ședința publică, ce se va ține Duminecă în 23 Martie st. v. 1914 în sala festivă a edificiului gimnazial. Inceputul precis la 3 oare p. m. Oferte benevole se primesc cu mulțumită și se vor chita în public. Venitul curat este destinat: jumătate pentru fondurile Societăților de lectură, iar jumătate pentru masa studenților români din Brașov.

Programul: 1. C. Porumbescu: Poutpourri din opereta »Crai nou«, (orchestra societăților de lectură). 2. Thomas Carlyle și Alex. Viahuță, disertația de G. Popa, cl. VIII g. 3. Patru cântări pentru cor de bărbați: a) Milgrove: Rugăciune. b) N. Popovici: Cântec de seară. c) I. Vidu: Vîno lele. d) C. Porumbescu: Cântec ostășesc. (corul școlii comerciale). 4. Din economia noastră națională, disertația de Victor Balca, cl. III com. 5. L. van Beethoven: Trei cântece pentru o voce cu acompaniamente de pian: a) Cântec de jertfă. b) Rugămintea. c) Mărirea lui Dumnezeu prin natură. (Tit. Olariu, cl. VIII g.) 6. G. Verdi: Fantasia din opera »Il Trovatore« pentru violon și acompaniamente de pian. (Traian Popovici cl. VIII g. și Liviu Lazar cl. VI. g.) 7. Declamațiune (At. Preotescu, cl. III com.) 8. Patru cântări pentru cor de bărbați: a) D. Cuntăan: Dumnezeuul nostru. b) G. Dima: Era noaptea 'ntunecoasă. c) H. Bönicke: Coroana cufundată. d) N. Popovici (?): Sfântă zi. (Corul claselor gimnaziale superioare).

Dela oficiul de dare orșeneac primim spre publicare următorul aviz: în sensul §§-lor 7 și 8 ai ordinațiunii ministrului de agricultură se aduce la

cuoștința publică, că consemnările despre prescrierea sumelor, ce au să le plătească stăpânii pentru servitori lor aplicați la economia rurală — în sensul §-lui 8 al art. de lege XVI. din 1900 — se află depuse, începând dela 1 Aprilie a. c. timp de 8 zile, în locul perceptoratului orășenesc.

Oricine poate examina acolo prescrierile consemnate în termen de 15 zile scotite dela trecerea celor 8 zile menționate mai sus, poate face recurs atât în interesul său propriu cât și în interesul altora.

Excepțiunile, sunt a se prezenta, la perceptoratul orășenesc.

Mulțamită.

Tuturor prietenilor și cunoștințelor, cari din incidentul trecerii din viață a neuitatei noastre nepoate și surori, ne-au adresat cuvinte de mângâiere ne aducem pe această cale sincera noastră mulțamită.

Sibiu 31 Martie 1914.

Familia Barclan.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 2 Aprilie. Ziarul »N. Wiener Tagblatt« confirmă știrea, că delegațiunile vor fi convocate în sesiune pe 28 Aprilie c.

București, 2 Aprilie. Ziarele apărute azi aici aduc știrea, că ministrul de externe austro-ungar contele Berchtold, a înaintat guvernului român, prin intermediul contelui Czernin, ministrul austro-ungar la București, o cerere de extrădare a studentului Mândăchescu, care, după cum se știe, a dat pașaportul său lui Cătăraiu, în același timp contele Berchtold mai cere și extrădarea celor două femei, cari au avut legături cu Cătăraiu și cari ar fi de origină transilvăneană.

Cancelarul austro-ungar susține în cererea sa că studentul Mândăchescu ar fi supus ungar, deși e născut într-o comună din județul Buzău. Până acum guvernul român nu a dat încă nici un răspuns cererii pe care i-a înmănat-o contele Czernin.

— Trib. s. III a reconfirmat erimandatele de arestare ale studentului Silvestru Mândăchescu și al lui Abramov. Impotriva acestei sentințe s'a făcut apel la camera se punere sub acuzare.

Berlin 2 Aprilie. Din cercurile diplomatice se anunță că împăratul Wilhelm se va întâlni cu țarul Rusiei la începutul lunii August. La această întâlnire va asista și cancelarul Bethman-Holweg. Ambasadorul Rusiei la Berlin a avut o întvedere cu dl Jagow, secretarul dela externe, discutând această chestiune.

Petersburg, 2 Aprilie. Ministrul de externe, Sazanov a oferit un prânz de gală în onoarea AA. LL. RR. Principii moștenitori ai României și a Principelui Carol; erau de față marile ducese Maria-Alexandrowna de Coburg-Gotha, Victoria-Feodorowna, Xenia Alexandrowna, marii-ducei Nicolae Mihailovici, Alexandru Mihailovici, ministrul României, d. Diamandi, suitele imperială și principiară, înalții demnitari, reprezentanții aristocrației rusești.

Berlin, 2 Aprilie. Cercurile diplomatice află din Roma că chestiunea revizuirii tratatului de pace din București e iar la ordinea zilei. Inițiativa se atribuie Ballplatzului din Viena. Păreră generală e însă că marile puteri vor avea aceeași atitudine ca și în trecut, cu atât mai mult cu cât se știe că România, Serbia și Grecia sunt de acord în ceea ce privește menținerea tratatului din București.

POȘTA ADMINISTRATIVĂ.

Dlul Dumitru Vonică, Cluj. Abonamentul d-voastră l'am achitat acumă până la 31 Martie a. e.

Dlul Iacob Trif, Turda. Abonamentul d-voastră cu cele 12 cor. trimise acumă l'am achitat până la 30 Iunie a. e.

Proprietar: Tip. A. Mureșianu: »Erasmos & Comp« Redactor responsabil: Ioan Brodea.

AVIZ! Am onoare a aduce la cunoștința On. public că mi-a sosit pentru
— Sesonul de Primăvară —
 cele mai moderne stoffe și modeluri.

Cu toată stima:
Gergely Sándor,
 croitor de dame.
 BRAȘOV, Târgul inului 28

Joi în 2 Aprilie se începe vânzarea unui vagon cu vase de Majolica și porcelan de Karlsbad

care se vor vinde cu prețuri ieftine, în Târgul Boilor la steagul alb, în magazia: **LANG, ROZENTHAL & PALMHERT.**

Așa de ieftin nu a fost nici odată fără concurență:

Farfuri fine de porcelan dela **10 fileri** în sus,
 Flegene de cafea și ceai dela **8 fileri** în sus,
 Farfuri fine solide cu flori de **20 fileri** în sus.

Dacă toate sunt scumpe, Cumpărați vase ieftine de porcelan!

Pentru sezonul de primăvară și vară 1914.

În atenția On. public cumpărător.

Am onoarea a aduce la cunoștință, că din cauza renouării Magazinului meu, primesc comenzi pentru haine bărbătești din depositul meu de stoffe englezești lucrate după cel mai modern fazon, cu prețuri foarte ieftine. Poftiți a folosi această ocazie căci prețurile ieftine durează numai timp scurt.

Serviciu punctual.

Rugăm să fiu onorați cu comenzi cât de multe semnez cu stimă

Kosa Albert

Magazin de haine Brașov Str. Mihail Weiss Nr. 6.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară

1913		1914	
9 Martie	Activ:	1 Martie	8 Martie
207.041.446	150.388.846 (stoc.) + 153.970.229	210.754.838	210.612.239
1.547.094	56.652.600 (met.) + 56.642.000	653.406	648.610
151.330.665	Argint și diverse monede	169.464.217	168.862.637
	Portofoliu Român și străin		
	15.889.700 Impr. pe ef. pub. 22.623.200		
	34.385.400 Impr. pe ef. p. în ct. crt. 42.348.700	46.313.375	47.861.108
33.467.658	16.807.462 din care nu s'au rid. lei: 17.110.792		
	17.577.938 25.237.908		
12.895.740	imprumutul Statului (fără dobândă)	11.924.059	11.924.059
11.999.89	Efectele capital. social	11.999.674	11.999.674
17.319.977	Efectele fondului de rezervă	16.945.877	16.933.877
4.150.281	Efect. fond. de amort. imob. m. și maș.	4.070.281	4.070.281
6.405.409	Imobile	6.602.489	6.603.497
881.524	Mobilier și mașini de imprimerie	1.010.989	1.015.450
711.816	Cheltuieli de Administrațiune	685.976	722.053
109.266.487	Efecte și alte valori în păstrare	148.422.542	150.026.992
113.437.200	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	30.869.248	129.463.348
28.228.192	Conturi curente	12.516.522	13.825.136
7.528.053	Conturi de valori	21.162.086	20.873.148
4.029.477	Conturi diverse	33.372.924	34.718.808
710.240.790		826.768.502	829.654.907
	Passiv:		
12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
34.244.150	Fond de rezervă	36.818.268	36.818.268
4.993.400	Fond. amort. imob. mob. și mașini	5.309.358	5.309.358
396.392.780	Bilete de bancă în circulațiune	407.344.780	410.079.660
1.906.270	Dobânzi și beneficii diverse	1.989.520	2.213.141
17.898.043	Conturi curente și recep. la veder	28.176.228	27.862.245
222.703.687	Efecte și alte valori de restituit	279.291.790	279.490.340
20.102.460	Conturi diverse	55.838.558	55.881.895
710.240.790		826.768.502	829.654.907

Taxa: Scont %/6, Dobânda 6%.

Nr. 97/914.

Publicațiune.

Mercuri în 8 Aprilie a. c. st. n. la 10 oare a. m. se va ținea în cancelaria administrațiunii forestiere oraș-timiș pertractarea cu oferte în scris pentru arândarea pe timpul de 6 ani adică dela 1 Ianuarie 1915 până la 31 Decembrie 1920 a următoarelor cariere de piatră:

a) Cariera de piatră de la Honterus A. 16 cu o suprafață de 640⁰⁰, prețul de Str. 480 cor.

b) Cariera de piatră din Szaraz-timiș A. I Nr. 5, 6, 8, 10 cu 7 jug 1040⁰⁰, prețul de Str. 100 coroane.

Ofertele în scris timbrate și cu 10% ca vadiu, închise, se depune până la 8 Aprilie la 10 oare a. m. pe numele inginerului forestier suprem Gottfried Gunesch sau ocșitorului său

Condițiunile mai detaliate se pot lua în vedere în cancelaria subscrisă.

Brassó, în 8 Martie 1914.

Administrația forestiera oraș-timiș.

De vânzare.

Un pământ de 6 mil stânjini, situat în comuna Sâmpetru.

Doritorii de a cumpăra să se adreseze judeiului comunal din Sâmpetru.

Societatea acționară „Hebe” sângeorzul român (Oláhszentgyörgy)

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de contabil la societatea acționară „HEBE” din sângeorzul român (Oláhszentgyörgy) conform hotărârii direcțiunii de dno 5 Martie a. c. escriu concurs.

Reflecțiunii să-și înainteze cererile provăzute cu documente originale referitoare la calificăție și serviciul de până acum, notând totodată și acea, că sunt în stare a compune independent bilanțuri și esp înând, că pre lângă ce salar etc. ar fi aplicăți a ocupa postul, cel mult până la 15 April la subscrisul în Dej (Dés)

Postul este a se ocupa cu 1 eventual 15 Mai.

Competenți, cari vor putea dovedii praxă comercială vor fi preferăți.

Dr. T. Mihail
deputat distal, președintele societății.

Anunțuri

primește Administrațiunea Gazetei Transilvaniei cu prețurile cele mai MODERATE.

Nr. 94/914.

Publicațiune.

Joi în 16 Aprilie a. c. la 10 oare a. m. se va ținea în cancelaria administrațiunii pădurilor oraș-timiș (în Brassó strada Argintarilor Nr. 5, etag. I, ușa Na. 4) licitațiune cu oferte în scris pentru darea în arândă a următoarelor locuri de pășune în pădurea din reviru oraș-timiș pe timp de 6 ani de la 1915 Ian. 1 până la finea anului 1920.

A) Revirul oraș.

I. Obiect de pășune: Dreșter până la groapa gredinar, Ruia.
 a) pădure 460.50 K. J. b) livezile 32.10 suma 492.60 K. J. prețul de strigare 600 cor.

II. Obiect de pășune: Valea cu apa, poj. lui brâncă, stâna năvrea etc.

a) pădure 561.1 K. J. b, livezile 9.2 K. J. suma 570.3 K. J. prețul de strig. 550 cor.

III. Obiect de pășune: Dillenloch, Hulla, Krumergrund, Triengel, pojana neagului.

a) pădure 361.9 K. J. b) livezile 6.6 K. J. suma 368.5 K. J. prețul de strig. 350 cor.

IV. Obiect de pășune: Suscika, Hantschel, poj. bokși, pisculung, Langergraben, Ausedfen etc.

a) pădure 434.3 K. J. b) livezile 58.3 K. J. suma 492.6 K. J. prețul de strig. 1000 cor.

B) Revirul oraș-timiș.

V. Obiect de pășune: Trainer, Ursicar Krucur mic., Timiș: Varna valea vormi.

a) pășune de pădure 1054.92 K. J. b) livezile 7.64 K. J. suma 1062.58 K. J. preț. de strig. 450 cor.

C) Revirul timiș.

VI. Obiect de pășune: Lamba mare, val. morari, Drágavölgy, pi-cu richiți Krukur mare.

a) pădure 1036.11 K. J. livezile 15.09 K. J. suma 1051.20 K. J. preț. de strig. 450 cor. 600 cor.

VII. Obiect de pășune: Munte postovari cu pădure înprestat: Lipiaș, valea calului postovar.

a) pădure 587.43 K. J. muntele și livezile 143.25 K. J. suma 730.68 K. J. preț. de strig 300 cor.

VIII. Obiect de pășune: Bojerszállás, Senesbérc până la drumul Predealului

a) pădure 909.27 K. J. b) livezile 15.12 K. J. suma 924.39 K. J. preț. de strig. 550 cor.

Fiecare obiect sub I—VIII deosebit să dă în arândă.

Oferte închise, timbrate în ordine și cu sumele oferite și cu declarațiunea, că oferentul cunoaște condițiunile și se supune aceloră sunt să prezente la administrația pădurilor oraș-timiș până la 16 Aprilie a. c. la 10 oare a. m. pentru că oferte întârziate nu să primie.

Condițiunile de arândă să pot lua în vedere în cancelaria subscrisă.

Brassó, în 1 Martie 1914.

Administrația pădurilor oraș-timiș.

Gunesch,
șef forestn suprem.

COVOARE LIOLEUM PERDELE

TELLMANN SPEIL

Târgul Grăului nr. 8.

Îngrijim și așezarea de Linoleum cu lucrători esperti
 Lucrările de Linoleum în Hotel Coroana sunt executate de firma de sus.

Albituri și ghetete lucrate de arestanți din temniță se capătă de tot ieftine în prăvălia Domnului

LÓFIGYULA

în SEPSISZENTGYÖRGY. — Intre altele:

1 cămașe p. femei dela K 1:30—2:50 | 1 cămașe p. bărbați dela K 2:30—3:70
 1 corset > > > K 1:80—2:50 | 1 p. ismene > > K 1—3:20
 1 p. ismene > > K 1:80—2:50 | 1 cămașe de durmit > K 2:50—3:50

Se restituie banul pentru articoli necerăspunzători.

Faceți o încercare!

! Desfacere totală concesionată de autorități !

Din cauza desface- **Dumitru Berbecar,** cu începere din 16 Martie
 rei magazinului Brașov, Strada Hirscher 7. urmează vânzarea totală
 cu prețuri scăzute.
 Oarele de vânzare dela 8-12 și 2-6.